

[Bøgholm.]

ogsaa fra den højtærede Statsministers Side under den Valgkamp, der har været, udtalt sig om Samlingsregeringens Arbejde paa dette Omraade og ikke mindst om den daværende Udenrigsministers Arbejde, udtalt sig paa en saadan Maade, at Udtalelserne maatte forekomme at være præget af Mistillid til dette Arbejde. Jeg vil gerne paa denne Foranledning opfordre den høje Regering til at lægge Dokumenterne paa Bordet gennem en Hvidbog. Det er min Opfattelse, at den daværende Regering og da naturligvis navnlig den daværende Udenrigsminister gjorde, hvad muligt var. Men den høje Regering har jo Mulighed for ved at forelægge os en Hvidbog at bringe Beviser for sin Opfattelses Rigtighed eller Ikke-Rigtighed.

Det har ofte været saaledes, at de udenrigspolitiske og indenrigspolitiske Problemer har været opfattet som væsensforskellige. Det er efter min Opfattelse en urigtig Betragtning. Der maa altid være en organisk Forbindelse mellem et Lands Indenrigspolitik og dets Udenrigspolitik; det er de samme Værdier, der skal bringes til Udtryk. Denne dybe Enhed mellem Indenrigspolitik og Udenrigspolitik oplevede vi alle under Besættelsen i vort Land. Det, der nu er Spørgsmaalet, er da, om vi evner at omsætte denne ideelle Indstilling i en positiv og en praktisk Politik.

I Dag, hvor Aggressionen mod Demokratierne er slaaet ned, vilde det være skæbnesvangert urigtigt, om vi slog os til Ro dermed og ikke søgte at komme til Klarhed over, hvilke Aarsager der fremkaldte den Række af demokratiske Nederlag, der førte til de nazistiske Regeringer. Det staar saaledes for mig, at den demokratiske Stat dér, hvor den led Nederlag, sprængtes gennem sine indre Modsætninger og da først og fremmest gennem Modsætningen mellem Arbejde og Kapital. „Der er to Nationer i dette Land“, sagde Disraëli, og mange var enige med ham. Vi har oplevet en Tid, der sagde saa stærkt til os alle, at der er kun een Nation i vort Land.

Det maa nu være Opgaven ad Lovgivningens Vej at underbygge dette. Statens Indgriben vil naturligvis være nødvendig paa en Række Omraader, men det maa ikke være saaledes, at Statens Indgriben fortrænger velerhvervede Borgerrettigheder. Opgaven maa være at skabe en social Kapitalisme, ingen Kamp mod Kapitalen, hvor Kapital betyder Arbejdsmulighed, men et Forsøg paa at naa saa vidt som

muligt i Retning af Kapitalens Spredning, økonomisk Fællesskab og social Sikkerhed, økonomisk Fællesskab, saaledes at ogsaa Arbejderne mærker, at dér, hvor det gaar den Virksomhed vel, de arbejder i, dér gaar det ogsaa Arbejderen vel. For at fremme dette tror jeg, det vil være rigtigt, at man i alt Fald til en Begyndelse i større industrielle Virksomheder gennemførte sociale Fonds. Jeg tror, det vilde være af Vigtighed, om man i det Omfang, det nu engang er økonomisk muligt, vilde gennemføre længere Opsigelsesfrister.

I en Tale, som den radikale tyske Jøde Georg Bernhard holdt ved sin Opstilling til Valg i Potsdam paa et Tidspunkt, hvor Nazismen var ved at blive stærk, beskæftigede Bernhard sig med alle disse principielle Synspunkter og gjorde den Opfattelse gældende, at det var nødvendigt, ogsaa for Demokratiet, at skabe sine Ledere. Det har i alt Fald ofte været saaledes, at Nivelleringstendenser har hindret dette. Det er, som om man har interesseret sig mere for Lighed end for Frihed. Disse Nivelleringstendenser er kommet til Udtryk ikke mindst gennem den Løn- og Skattepolitik, der er ført. Det er min Opfattelse, at Tjenestemændene i Landet i høj Grad er kommet til at lide under dette. Det bør dog være saaledes, at de, der tjener os alle, ikke er økonomisk ringere stillet end de, der tjener private Kapitalinteresser. Demokratiet maa have Raad til at lønne sine Ledere og alle, der tjener det; det modsatte vilde da være alt andet end demokratisk. Jeg tror ogsaa, det er den Opfattelse, der er ved at bryde igennem, og den Opfattelse, der i Dag er den stærkeste, forhaabentlig inden for alle Partier.

Det samme har i høj Grad gjort sig gældende inden for Videnskaben. Jeg havde tænkt at sige nogle Ord herom, men kan nøjes med at tilslutte mig de Betragtninger, som det ærede Medlem Hr. Hvidberg fremførte om denne Sag. Det er en fuldkommen urimelig Maade, hvorpaa Universitet og Videnskab er blevet behandlet i vort Land. Vi interesserer os med Rette saa uhyre meget for Folkeoplysning; men det er til Tider, som om vi glemmer, at der skal være en Videnskab at popularisere. Derfor er ogsaa Videnskabens Blomstring af Betydning for selve Folkeoplysningen i Landet.

Til det ærede Medlem Hr. Hvidbergs Betragtninger vil jeg kun gerne føje det ene, at jeg tror, det vil være overordentlig betydningsfuldt, om vi ikke forsømmer at udbygge ogsaa vore videnskabelige Biblioteker.